

Rättsligt ställningstagande

angående

prövningen av skyddsbehov för personer från Syrien

Sammanfattning

- Migrationsverket ska först pröva om den sökande är flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Det ska vid en sådan bedömning beaktas om personen tillhör en särskilt utsatt grupp i Syrien. En individuell framåsyftande bedömning av de anförda skyddsskälerna måste göras.
- Om sökanden inte är flykting ska frågan om ett alternativt skyddsbehov föreligger enligt artikel 15 a-b skyddsgrundsdirektivet och 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen bedömas. En individuell framåsyftande bedömning av de anförda skyddsskälerna måste göras.
- I provinserna Aleppo, Deir ez-Zour, Idlib, Hama, Homs respektive Raqqa (se karta ovan, samt under avsnitt 4.2.3) föreligger inre väpnad konflikt och den rådande situationen av urskillningslöst våld är så allvarlig att alla och envar riskerar att utsättas för skyddsgrundande behandling enligt artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet. Kriterierna för alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen är därför uppfyllda för sökande med hemvist/vanlig vistelseort i dessa provinser.
- Säkerhetsläget i övriga delar av Syrien, utom i provinsen Tartous, är sådant att inre väpnad konflikt enligt artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet föreligger. Säkerhetsläget varierar dock mycket inom och mellan dessa provinser. En individuell prövning av den sökandes utsatthet ska göras i enlighet med Elgafaji-domens kriterier. Den som vid en individuell prövning bedöms vara skyddsbehövande på grund av säkerhetsläget omfattas av artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet och 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen.
- I Tartous bedöms andra svåra motsättningar föreligga enligt 4 kap. 2 a § första stycket 1 utlänningslagen.¹
- Rättsskyddet i Syrien innehåller sådana brister att det inte går att hänvisa någon till den syriska staten för myndighetsskydd. Det finns inte heller någon annan part eller organisation som kontrollerar hela eller en betydande del av Syriens territorium som kan ge skydd.

¹ Enligt 3 och 4 §§ lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige ska en utlänning varken beviljas statusförklaring eller uppehållstillstånd på grund av att denna är övrigt skyddsbehövande.

- Damaskus stad kan, i de fall det bedöms vara relevant, i tydliga undantagsfall vara ett rimligt internflyktsalternativ för den som har tillräckliga gynnsamma sociala och ekonomiska förutsättningar, t.ex. genom ett tillräckligt socialt etablerat och ekonomiskt stabilt nätverk.
- Frågan om uteslutande från att anses som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen ska beaktas i varje enskilt ärende.
- Det saknas för närvarande grund att återkalla en statusförklaring pga. upphört skyddsbehov med anledning av det förbättrade säkerhetsläget i Syrien. Bedömningen av om ett skyddsbehov har upphört görs enligt andra bestämmelser och enligt andra kriterier än de som gäller vid bedömningen av om skyddsbehov föreligger vid en ansökan om statusförklaring. Vid bedömning av återkallelse på grund av upphört skyddsbehov med anledning av en förbättrad säkerhetssituation i ett land kan endast väsentliga och bestående förändringar beaktas. Migrationsverket bedömer att sådana väsentliga och bestående förändringar vad gäller förhållandena i Syrien inte har kommit till stånd.
- Fråga om återkallelse av skyddsstatusförklaring kan komma ifråga om skyddsbehovet upphört av andra anledningar än förbättrat säkerhetsläge, den sökande tidigare har lämnat oriktiga uppgifter som ledde till att denna fick en skyddsstatusförklaring eller att den sökande har bedömts vara utesluten från en skyddsstatus.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	5
2. Allmänt om prövningen av skyddsbehov.....	5
3. Flyktingskap.....	6
3.1. Allmänt om prövningen av om en person är flykting	6
3.2. Bedömning av flyktingskap	7
3.2.1. Utsatta grupper m.m.....	7
3.2.2. Särskilt om tillskriven politisk uppfattning.....	9
3.2.3. Särskilt om frågor hänförliga till militärtjänsten i Syrien	10
3.2.4. Särskilt om statslösa och statslösa palestinier	11
3.2.5. Särskilt om kvinnors utsatthet.....	12
4. Alternativt skyddsbehov.....	13
4.1. Skyddsbehov på grund av dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	13
4.1.1. Omständigheter som kan grunda alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen	13
4.1.2. Särskilt om illegal utresa.....	14
4.2. Skyddsbehov på grund av inre väpnad konflikt (4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen)	15
4.2.1. Allmänt om den rättsliga bedömningen av en konfliktsituation	15
4.2.2. Säkerhetsläget i Syrien.....	15
4.2.3. Rättslig bedömning av säkerhetsläget.....	17
4.2.3.1. Inre väpnad konflikt.....	18
Provinser där våldet inte innebär en generell risk	18
Provinser där en alla och envar-situation föreligger	20
4.2.3.2. Andra svåra motsättningar	20
5. Resväg.....	21
6. Myndighetsskydd	22
7. Internflykt.....	22
7.1. Bedömning av internflykt	23
8. Uteslutande.....	25
9. Synnerligen och särskilt ömmande omständigheter.....	26
10. Återvändande/verkställighet	26
11. Förlängningsansökningar och återkallelse av statusförklaring	27
11.1. Allmänt om förlängningsärenden.....	27
11.2. Återkallelse av statusförklaring.....	27

1. Bakgrund

Rättschefen beslutade den 6 november 2015 om ett rättsligt ställningstagande avseende prövningar av ansökningar från personer som kommer från Syrien.² Rättschefen beslutade därefter den 2 februari 2018 om en rättslig kommentar avseende säkerhetsläget i Syrien.³ Den bedömning som gjordes i februari 2018 avseende säkerhetsläget i landet innebar att alla och envar vid ett återvändande till Syrien löpte en individuell risk för skyddsgrundande behandling i enlighet med artikel 3 i Europakonventionen och artikel 15 b i skyddsgrundsdirektivet⁴.

I SR 47/2018, Rättsligt ställningstagande angående prövning av internationellt skydd vid urskillningslöst våld av sådan art att alla och envar riskerar att drabbas, konstaterar rättschefen att i en situation av väpnad konflikt där alla och envar riskerar att drabbas av det urskillningslösa våldet, ska fortsättningsvis artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet tillämpas.

I detta rättsliga ställningstagande ges ny vägledning till verksamheten avseende prövningen av asylansökningar av personer från Syrien. Det rättsliga ställningstagandet av den 6 november 2015 och den rättsliga kommentaren av den 2 februari 2018 upphör därmed att gälla. Riksdagen har beslutat att förlänga giltigheten av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige från och med den 20 juli 2019 till och med den 19 juli 2021. Vid prövning enligt utlänningslagen gäller således även fortsatt de begränsningar som följer av denna lag.

2. Allmänt om prövningen av skyddsbehov

Prövningen av skyddsbehov ska göras mot den sökandes medborgarskapsland. Om personen är medborgare i mer än ett land krävs det att personen är skyddsbehövande gentemot båda länder för att personen ska anses vara i behov av internationellt skydd.⁵ Om personen uppger sig vara statslös ska prövningen av skydd göras gentemot det land där personen tidigare hade sin vanliga vistelseort.

² SR 40/2015, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar från personer som åberopar att de kommer från Syrien.

³ SR 4/2018, Rättslig kommentar angående säkerhetsläget i Syrien.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet.

⁵ MIG 2015:22.

Om en statslös palestiniere har erhållit skydd eller bistånd från UNRWA strax innan ankomsten till Sverige kan det finnas förutsättningar för flyktingstatusförklaring enligt artikel 1 D i Genèvekonventionen och artikel 12.1 a i skyddsgrundsdirektivet.⁶

För att kunna göra en erforderlig bedömning av en sökandes skyddsbehov är det viktigt att identitet, medborgarskap och hemvist utreds noggrant.⁷ Generella frågor om bedömning och utredning av identitet, hemvist och medborgarskap behandlas närmre i separata rättsliga ställningstaganden.⁸ Utgångspunkten är att identiteten åtminstone ska göras sannolik, men även i fall där denna inte gjorts sannolik kan en person bedömas ha ett skyddsbehov.⁹

3. Flyktingskap

3.1. Allmänt om prövningen av om en person är flykting

Vid bedömning av skyddsbehov ska frågan om flyktingskap alltid prövas först. Detta är särskilt viktigt att påminna om när det är fråga om ansökningar om internationellt skydd från personer som kommer från länder där det pågår en väpnad konflikt. Personer som tvingas lämna hemlandet på grund av internationella eller nationella konflikter är som regel inte att anses som flyktingar enligt Genèvekonventionen¹⁰. Detta gäller dock endast när det inte finns något samband mellan det personen riskerar och någon av förföljelsegrunderna.¹¹ Kravet på orsakssamband är uppfyllt om någon av de grunder för förföljelse som räknas upp i flyktingdefinitionen är uppfyllt.¹² Att en person tidigare utsatts för illabehandling eller förföljelse kan utgöra en indikation på att en person ånyo riskerar skyddsgrundande behandling vid ett återvändande.¹³ Det är emellertid inte en förutsättning för skyddsbehov att personen tidigare utsatts för förföljelse eller annan skyddsgrundande behandling. Det är förhållandena vid prövningstillfället

⁶ Se MIG 2018:3 och SR 13/2018, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om asyl från statslösa personer efter Migrationsöverdomstolens avgörande MIG 2018:3.

⁷ Se t.ex. Migrationsverket, Syrien – medborgarskap och officiella dokument, 2018-09-12 (Lifos nr 41978).

⁸ Se SR 20/2019, Rättsligt ställningstagande angående kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd; SR 19/2019, Rättsligt ställningstagande angående utredning och prövning av identitet och medborgarskap samt hemvist och vanlig vistelseort i asylärenden; SR 18/2019, Rättsligt ställningstagande angående sannolik identitet i asylärenden; SR 30/2017, Rättsligt ställningstagande angående begreppet hemvist i asylärenden.

⁹ MIG 2019:1.

¹⁰ 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning.

¹¹ P 164 i Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning, UNHCR, och p. 10, UNHCR:s riktlinjer för internationellt skydd no 12.

¹² Prop. 2005/06:6 s. 23.

¹³ Artikel 4.4 i skyddsgrundsdirektivet.

som är av avgörande betydelse och det är en framåtsyftande riskbedömning som ska göras.¹⁴ Personen kan ha lämnat hemlandet innan han eller hon råkade ut för något eller så kan skyddsbehovet ha uppstått *sur place*, dvs. efter att personen lämnade hemlandet. Om en person tillhör en viss riskgrupp och det av relevant och aktuell landinformation framgår att alla personer från denna grupp i landet ifråga eller på en viss ort i landet riskerar förföljelse, föreligger tillräcklig bevisning för att konstatera förföljelse.¹⁵ Personen ifråga behöver inte därutöver lägga fram bevisning till stöd för att han eller hon är mer utsatt än andra i gruppen. Den individuella risken är då redan utredd. Om sådant tillräckligt och tydligt stöd saknas i landinformation, ska personens individuella förhållanden och erfarenheter ligga till grund för bedömningen av om personen är särskilt utsatt vid ett återvändande.¹⁶

När det gäller information kring situationen i ett visst land eller del av land och hur konfliktsituationen påverkar t.ex. vissa grupper på vissa platser och huruvida det därvid föreligger risk för förföljelse, har både den enskilde och Migrationsverket ett ansvar för att tillse att nödvändig utredning genomförs och att nödvändigt utredningsmaterial tillförs ärendet.¹⁷

3.2. Bedömning av flyktingskap

3.2.1. Utsatta grupper m.m.

Syrien har under lång tid varit och är fortsatt en mycket repressiv stat. Den väl utbyggda säkerhetsapparaten har även under konfliktåren kunnat vidmakthålla sin kontroll över medborgarna.¹⁸ Politiska uttryck mot regimen eller dess företrädare accepteras inte och bestraffas hårt.

I Lifos rapport¹⁹, liksom i UNHCR:s rapport²⁰ finns ett flertal exempel på riskgrupper uppräknade. Personer som kan inrymmas under en eller flera kategorier kan, beroende på personens individuella förhållanden samt personens tidigare agerande och aktiviteter, riskera förföljelse. Uppräkningen nedan är varken uttömmande eller rangordnad och även annan rapportering bör beaktas.

- Personer som är motståndare eller som uppfattas som motståndare till regimen, däribland personer hemmahörande i områden som är eller har varit kontrollerade av oppositionella.

¹⁴ MIG 2013:15.

¹⁵ Se t.ex. MIG 2014:20. Jfr även MIG 2017:12.

¹⁶ Se MIG 2018:7, avsnitt 3.2.2. och MIG 2018:8, avsnitt 3.2.2.

¹⁷ MIG 2012:18.

¹⁸ Lifos, Temarapport: Syriens säkerhetsapparat, 2016-11-10, (Lifos nr 38443).

¹⁹ Lifos, Säkerhetsläget i Syrien, februari 2019, avsnitt 3.5.

²⁰ UNHCR, International protection considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, update V, 2017-11-03, (Lifos nr 40481) avsnitt III a.

- Personer som oavsett tidigare aktiviteter kan uppfattas som motståndare till regimen är bl.a. hjälparbetare, MR-personer, läkare eller annan vårdpersonal, akademiker, journalister, konstnärer, aktivister, medborgarjournalister och andra personer inom media.
- Personer som är motståndare eller uppfattas som motståndare till grupperingar som kämpar mot regimen samt de som är eller uppfattas som motståndare till SDF²¹/PYD²²/YPG²³ i de områden de har kontroll. Samma sak gäller för personer i områden där HTS²⁴ har kontroll.
- Desertörer från de regimkontrollerade styrkorna.
- Religiösa och etniska minoriteter, såsom exempelvis yezidier, druser eller kristna. Statslösa palestinier och statslösa kurder. Även shiiter och sunniter beroende på område. Situationen för olika grupper varierar från område till område beroende på vilken aktör som har kontrollen, liksom på hur konfliktsituationen sett ut över tid i ett område.²⁵
- Kvinnor, särskilt kvinnor utan manligt nätverk, men också kvinnor och flickor som riskerar att utsättas för våld i hemmet, sexuellt våld, tvångsäktenskap eller trafficking. Kvinnor som ensamma familjeförsörjare kan också vara utsatta.^{26,27}
- Utöver flickor ovan, barn som har eller antas ha en relation till oppositionella, barn som är utsatta till följd av tillhörighet till en särskild samhällsgrupp.²⁸
- HBTQ-personer.

Utifrån en persons profil, bakgrund och aktiviteter kan flera flyktinggrunder vara aktuella. En person som åberopar förföljelse på grund av religion kan mot bakgrund av samma omständigheter åberopa förföljelse på grund av (tillskriven) politisk uppfattning.

²¹ Syrian Democratic Forces – en multietnisk koalition av väpnade grupper under ledning av kurdiska YPG.

²² Partiya Yekîtiya Demokrat (Demokratiska unionspartiet) - kurdiskt parti verksamt i nordöstra Syrien.

²³ Yekîneyên Parastina Gel (Folkets försvarsenheter) – kurdisk milis i Syrien, PYD:s militära gren.

²⁴ Hay'at Tahir al-Sham – en jihadistkoalition i Syrien.

²⁵ UNHCR International protection considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, update V, November 2017, avsnitt III A 8).

²⁶ Se här SR 26/2017, Rättsligt ställningstagande angående utredning och bedömning av förföljelse på grund av kön avseende kvinnor.

²⁷ Norge, Landinfo. Syria: Ekteskapslovgivning og ekteskapstradisjoner, 2018-08-22 (Lifos nr 42012).

²⁸ Jfr MIG 2017:6. En samhällsgrupp måste förutom en gemensam egenskap ha en särskild identitet som uppfattas som annorlunda av omgivningen. Domstolen uttalar att enbart risken att utsättas för skyddsgrundande behandling kan inte definiera en samhällsgrupp. Barn med vissa egenskaper, till exempel funktionshinder, skulle dock kunna utgöra en särskild samhällsgrupp.

Relevant och aktuell landinformation angående situationen i Syrien samt förhållandena på aktuell hemvist/vanlig vistelseort måste beaktas vid beslutstillfället. Aktuell sökandes profil måste även beaktas i förhållande till dessa uppgifter vid beslutstillfället. Framkommer det av landinformationen att alla personer från en viss grupp och/eller från en viss plats riskerar förföljelse är personen flykting såtillvida det inte föreligger någon uteslutande grund.

3.2.2. Särskilt om tillskriven politisk uppfattning

Migrationsöverdomstolen har i avgöranden avseende frågan om flyktingstatus för personer från Syrien konstaterat att vid prövningen måste det beaktas att en särskild aspekt av konflikten i landet är att olika aktörer ofta tillskriver större grupper av människor, såsom hela städer, byar eller grannskap, en viss politisk uppfattning. Risken att utsättas för våld t.ex. med anledning av gruppstillhörighet varierar beroende på våldets intensitet, stridande aktörer och vilken eller vilka grupper som har territoriell kontroll över ett visst område. Domstolen har vidare konstaterat:

”Bedömningen av om en person från Syrien ska beviljas flyktingstatusförklaring innefattar svåra överväganden och statusförklaringen har stor betydelse för den enskilde. Utredningen hos Migrationsverket måste därför genomföras på ett sådant sätt att den kan ligga till grund för en omsorgsfull bedömning av om sökanden är flykting eller alternativt skyddsbehövande.”

I MIG 2018:7 gjorde Migrationsöverdomstolen bedömningen att landinformationen inte gav tillräckligt stöd för att personens tidigare hemvist på oppositionellt område samt omständigheten att personen var sunnimuslim, medförde att personen riskerade förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Domstolen ansåg dock att landinformation gav stöd för att den sökande tillhörde en särskild riskgrupp, såsom tidigare bosatt i oppositionskontrollerat område. Därtill innebar omständigheten att personen var sunnimuslim en förstärkt risk. Dessa omständigheter tillsammans med tidigare utsatthet och att den sökande var i vapenför ålder gjorde att personen sammantaget riskerade att genomgå en säkerhetsundersökning och i samband med denna tillskrivas en politisk uppfattning på grund av sin tidigare hemvist, religiösa tillhörighet och agerande.

I MIG 2018:8 gjorde Migrationsöverdomstolen bedömningen att det saknades stöd i landinformation för att komma fram till att enbart den omständigheten att den sökande var kvinna och hade sökt asyl utomlands, var tillräckligt för att hon skulle tillskrivas en politisk uppfattning vid ett återvändande. I egenskap av kvinna utan manligt nätverk tillhörde hon dock en särskild riskgrupp enligt landinformationen. På grund av sin profil, och då hon hade sin hemvist i regimkontrollerat område riskerade hon dock inte förföljelse på grund av sitt kön.

Sammanfattningsvis poängterar båda avgörandena vikten av avvägningen mellan att tillhöra en särskild riskgrupp och de personliga förhållandena och erfarenheterna. Vid utredning och bedömning av flyktingskap för en person från Syrien måste således en noggrann utredning göras mot bakgrund av den komplicerade och föränderliga situation som råder där. Alltså kan inte aktuell och relevant landinformation anses ge hela bilden utan en framåtsyftande bedömning måste ta hänsyn till alla uppgifter i ärendet.

3.2.3. Särskilt om frågor hänförliga till militärtjänsten i Syrien

Män mellan 18 och 42 år förväntas vara tillgängliga för militärtjänst.

Det finns möjlighet för en syrier som levt utomlands en viss tid och som inte har gjort militärtjänsten att betala en stor summa för att slippa göra militärtjänst vid ett återvändande.²⁹ Det finns även möjlighet till undantag/uppskov för den som är ende son i en familj samt, mer temporärt, för vissa universitetsstudenter. Annars kommer en man som regel mellan 18 och 42 år kallas in till militärtjänst vid ett återvändande. Det finns inga andra legala möjligheter att undgå inkallelse. Den syriska armén är i stort behov av rekryter.³⁰

Av vad som framkommer av landinformationen slipper den som endast har undvikit militär- eller reservtjänstgöring rättsliga påföljder.³¹ Den som har deserterat, i synnerhet i fält, kan emellertid riskera strängare straff.

Att riskera att kallas in till militären vid ett återvändande är inte i sig skyddsgrundande. Även om att inte hörsamma en kallelse inte räknas som politisk handling, finns det en påtaglig risk för en säkerhetsutredning vid ett återvändande.³² En person som tidigare inte hörsammat en kallelse kan därför, vid en sammanvägd bedömning tillsammans med i övrigt försvårande omständigheter i personakten tillskrivas en politisk uppfattning vid ett återvändande. En bedömning av samtliga individuella omständigheter i ärendet måste göras.³³ Personer i sådana situationer kan riskera förföljelse vid ett återvändande. En person som deserterat löper dock generellt risk att utsättas för förföljelse vid ett återvändande.³⁴

²⁹ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), Syria: Security Situation in Damascus Province and Issues Regarding Return to Syria, 2019-02-21, avsnitt 3.7.1.

³⁰ Lifos, februari 2019, avsnitt 4.

³¹ Lifos, februari 2019, avsnitt 4; Norge, Landinfo, temanotat, Syria: Reaksjoner mot desertörer og personer som unndrar seg militærtjeneste, 2018-01-03, (Lifos nr 40830), avsnitt 3; Lifos intervju med Fabrice Balanche, docent på avdelningen för geografiska studier vid Université Lumière Lyon 2, 2019-06-19 (opublicerad).

³² Lifos, februari 2019, avsnitt 4 och avsnitt 4.1.

³³ Jfr MIG 2018:7. Se även Lifos, februari 2019, avsnitt 4.1.

³⁴ Lifos, februari 2019, avsnitt 4. Se även Landinfo, januari 2018 (Lifos nr 40830).

Om en sökande gör sannolikt att denne vid ett återvändande skulle hamna i en situation där fullgörande av militärtjänst skulle innebära att krigsförbrytelser begås och att enda möjligheten att undvika detta är att vägra inställa sig, finns det grund för flyktingskap enligt artikel 9.2 e i skyddsgrundsdirektivet. Det måste emellertid göras sannolikt i det enskilda fallet att den sökande kan komma att ingå i ett förband där det begås krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten.³⁵

3.2.4. Särskilt om statslösa och statslösa palestinier

Statslösa palestinier

Statslösa palestinier som strax före ansökan om asyl erhållit skydd eller bistånd av UNRWA och som inte kan återvända till Syrien av skäl hänförligt till skyddsbehov, är flyktingar i enlighet med artikel 1 D i Genèvekonventionen och artikel 12.1 a i skyddsgrundsdirektivet. Om personen inte är flykting enligt dessa bestämmelser ska den statslöses skyddsbehov prövas enligt utlänningslagens regler. Initialt måste då utredas i vilket land den sökande tidigare haft sin vanliga vistelseort, vilket utgör det land mot vilket skyddsbehovet ska prövas.³⁶

Vid en prövning av statslösa palestiniers skyddsbehov gentemot Syrien måste det beaktas att statslösa palestinier är en utsatt grupp. De områden där statslösa palestinier haft sin vanliga vistelseort i Syrien har generellt sett drabbats direkt av krigshandlingar.³⁷ Flyktinglägret Yarmouk i Damaskus är sedan maj 2018 under regeringskontroll. De krävs dock tillstånd för in- och utpassering.³⁸

Statslösa kurder

Det finns registrerade (*ajanib*) och oregistrerade (*maktoumin*) statslösa kurder i Syrien.³⁹ Båda grupperns rättigheter är kraftigt begränsade, varför man vid prövningen av en person som tillhör endera gruppen måste beakta utsattheten mot bakgrund av statslösheten.⁴⁰

³⁵ EU-domstolens dom den 26 februari 2015 i mål C-472/13 (Shepherd mot Bundesrepublik Deutschland), 2015-02-26, p. 40-43; UNHCR, Guidelines on international protection No 10: Claims to refugee status related to military service within the context of article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of refugees, 12 November 2014, p. 26-30.

³⁶ Se MIG 2018:3 samt SR 13/2018, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om asyl från statslösa personer efter Migrationsöverdomstolens avgörande MIG 2018:3.

³⁷ UNHCR, november 2017, avsnitt III A 13) (Lifos nr 40481).

³⁸ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019.

³⁹ Se Lifos september 2018, avsnitt 4.1 (Lifos nr 41978).

⁴⁰ Enligt Migrationsöverdomstolens avgörande är enbart tillhörigheten till gruppen maktouminer inte tillräcklig för att anses vara flykting, se MIG 2008:21.

Vid utredning av en person som uppger sig vara statslös kurd krävs en ytterst omsorgsfull utredning. Det är den sökande som ska göra sannolikt att han eller hon är statslös och tillhör gruppen *ajanib* eller *maktoumin*.⁴¹

3.2.5. Särskilt om kvinnors utsatthet

Kvinnor har varit och är en mycket utsatt grupp under den långvariga konflikten.

Regimen har systematiskt frihetsberövat kvinnor i utpressningssyfte eller för att komma åt motståndaren. Många rapporter vittnar också om att kvinnor systematiskt våldtas i syfte att demoralisera motståndaren.⁴² En kvinna som har anknytning till oppositionella eller som kommer från ett oppositionellt eller tidigare oppositionellt område kan därav riskera förföljelse både pga. kön och tillskriven politisk uppfattning.

Till följd av den långvariga konflikten har könsrelaterat våld gentemot kvinnor generellt spritt sig i landet och normaliserats, såsom våld i hemmet, hedersvåld eller tvångsgifte/giftermål med minderårig i syfte att sexuellt exploatera kvinnan/flickan. Konflikten har också lett till att många kvinnor eller flickor blivit ensamma försörjare av sina respektive familjer. I sin strävan att finna försörjning är dessa personer, framförallt i konflikt- eller avlägsna områden, utsatta för en ökad risk för våld, övergrepp och diskriminering.⁴³

Vid bedömningen av behovet av skydd, i fråga om en kvinna som utsatts för sexuellt våld, räcker det inte bara med att göra en framåtsyftande bedömning i förhållande till förövarna. En bedömning måste också göras i förhållande till familj och släkt. En kvinna som har utsatts för sexuellt våld riskerar att förskjutas från familjen och stigmatisering, i synnerhet i mer traditionella miljöer. I detta sammanhang kan det inte endast tas hänsyn till vad kvinnan faktiskt har varit utsatt för. Det finns t.ex. en förväntan eller antagande om att en kvinna som frihetsberövas i samband med detta kommer att bli utsatt för sexuellt våld.⁴⁴ En kvinna som riskerar att bli utsatt för våld eller våldtäkt i hemmet eller i samhället i övrigt kan inte räkna med skydd från myndigheterna (se avsnitt 6 nedan).

Vid bedömningen av risken för skyddsbehov på grund av kön måste hänsyn även tas till övriga omständigheter, såsom hemvist/vanlig vistelseort, social position, religion och etnicitet (se även under avsnitt 3.2.2.).⁴⁵

⁴¹ Se vidare Norge, Landinfo, Temanotat, Syria: Staslöse kurdere, 2018-02-12 (Lifos 40943).

⁴² Lifos, Temarapport, Kvinnor under Syrienkonflikten - mönster av utsatthet, 2015-10-29, avsnitt 5 (Lifos nr 36115).

⁴³ UNHCR, november 2017, avsnitt III A 10) (Lifos nr 40481), Lifos oktober 2015 avsnitt 5.2.2 (Lifos nr 36115).

⁴⁴ Lifos, oktober 2015, avsnitt 5 (Lifos nr 36115).

⁴⁵ Jfr MIG 2018:7 och MIG 2018:8

4. Alternativt skyddsbehov

4.1. Skyddsbehov på grund av dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

4.1.1. Omständigheter som kan grunda alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen

I de fall som den utsatthet som en person riskerar inte kan hänföras till en förföljelsegrund i 4 kap. 1 § utlänningslagen kan de omständigheter och den utsatthet som redogörs för under rubriken flyktingskap ligga till grund för att komma fram till att en person kan vara alternativt skyddsbehövande.

Om en person kan göra sannolikt att han eller hon riskerar ett fängelsestraff eller att frihetsberövas vid ett återvändande, utgör frihetsberövandet i sig grund för ett individuellt skyddsbehov. Situationen i syriska fängelser och förvar, bland annat mot bakgrund av risken för tortyr och de allmänt dåliga förhållandena där, får anses utgöra skyddsgrundande behandling.⁴⁶ Vidare kan barn som riskerar våld och andra övergrepp vid en sammantagen bedömning i ett enskilt fall vara alternativt skyddsbehövande.⁴⁷ Därtill kan personer med psykiska eller fysiska funktionshinder vara särskilt utsatta. I undantagsfall kan en utvisning av en person med mycket allvarliga medicinska problem utgöra omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 Europakonventionen.⁴⁸

De individuella omständigheterna måste utredas noga gällande varje enskild sökande. Barns eventuella egna asylskäl ska utredas och prövas i alla ärenden där barn ingår oavsett om barnet är ensamkommande eller del av en familj. Vid varje utredning med ett barn måste det beaktas att barn är särskilt utsatta i Syrien. Detta gäller både barn i familj och ensamkommande barn.⁴⁹

Ovan angiven uppräknings av faktorer och omständigheter som gällande en sökande kan grunda ett individuellt skyddsbehov är inte uttömmande. Relevant och aktuell landrapportering måste beaktas i varje enskilt fall.

⁴⁶ UN Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 2016-08-11; Jfr Lifos november 2016 (Lifos nr 38443) och MIG 2014:24.

⁴⁷ Jfr MIG 2017:6 där Migrationsöverdomstolen ansåg att de allmänna riskerna för en del barn som återvänder till Afghanistan innebär ett skyddsbehov.

⁴⁸ Se SR 37/2018, Rättsligt ställningstagande angående tillämpning av artikel 3 i Europakonventionen då sjukdom återopas.

⁴⁹ UNHCR, november 2017, avsnitt III a 11) (Lifos nr 40481).

4.1.2. Särskilt om illegal utresa

Att lämna Syrien illegalt är straffbart enligt syrisk lag.⁵⁰ Huruvida personer faktiskt riskerar att straffas vid ett återvändande är inte entydigt av tillgänglig landinformation utan förefaller snarare bero på orsaken till den illegala utresan.⁵¹ Det tycks inte som att det i sig är något problem att en person har lämnat landet illegalt, förutsatt att personen inte har något problem med syriska myndigheter, om personen har lämnat Syrien under konfliktåren (sedan 2011).⁵² En person från Syrien kan uppsöka syrisk beskickning i landet där personen befinner sig för att där genomgå en intervju som syftar till att personen ska få ”klartecken” efter att ambassaden stämt av med säkerhetstjänst på plats.⁵³ Detta torde inte gälla en person som har lämnat landet illegalt men som inte hade några problem vid utresan och inte heller är föremål för några misstankar eller på annat sätt är intressant för myndigheterna.⁵⁴

Detta synes även gälla en person i vapenför ålder som lämnat landet illegalt och som vid ett återvändande förväntas göra militärtjänsten. De amnestier som har utfärdats genom dekret har uttryckt möjlighet för personer som undanhållit sig militärtjänst, eller till och med deserterat, att återvända utan att riskera straff. Dekretens räckvidd, varaktighet och innehåll är dock svårtydda och kan tolkas olika av olika tjänstemän och myndigheter i Syrien, varför det synes svårt att dra några säkra slutsatser av amnestierna.⁵⁵

Migrationsverkets bedömning är att den omständigheten att en person i vapenför ålder lämnat landet illegalt, inte i sig innebär att personen riskerar att tillskrivas en politisk uppfattning som motståndare till regimen.^{56,57} Däremot, som konstaterats ovan, innebär en faktisk desertering att det föreligger en stark presumtion för att personen ses som en politisk motståndare vid ett återvändande och därför riskerar förföljelse.⁵⁸ Görs det sannolikt i ett enskilt fall att personen, efter en säkerhetskontroll, kan komma att riskera straff eller frihetsberövande på grund av illegal utresa och/eller på grund av att inte ha inställt sig till militärtjänst, innebär

⁵⁰ Enligt uppgift ska detta ha ändrats genom administrativt beslut, se Lifos februari 2019, avsnitt 3.3.1.4.

⁵¹ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 3.2. och Lifos februari 2019, avsnitt 3.3.1.4.

⁵² Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 3.1.

⁵³ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 3.2.

⁵⁴ Lifos februari 2019, 3.3.1.4.

⁵⁵ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 3.7. Lifos februari 2019 avsnitt 4.1.

⁵⁶ Jfr Lifos, februari 2019, avsnitten 3.3.1.4. och 4.1.

⁵⁷ I den bedömningen har även beaktats Migrationsöverdomstolens uttalanden i MIG 2017:12 om att straff för illegal utresa i vissa situationer kan utgöra förföljelse. En viktig del av Migrationsöverdomstolens bedömning i MIG 2017:12 var att nationaltjänsten i Eritrea ansågs vara en del av ett projekt att bygga upp landets ideologi och att detta framgick av aktuell landrapportering. Så kan inte anses vara fallet avseende Syrien.

⁵⁸ Se avsnitt 3.2 ovan.

omständigheten att personen riskerar straff/frihetsberövande att personen riskerar skyddsgrundande behandling enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen.

4.1.3. Särskilt om ensamkommande barn utan nätverk

Barn i Syrien har drabbats mycket hårt av den långvariga konflikten. De riskerar både tvångsrekrytering och tvångsarbete, vilka utgör människohandel. Vidare har våldet mot dem och den sexuella exploateringen av dem ökat under konflikten. För de ensamkommande barn som i hemlandet saknar föräldrar eller övrigt nätverk som kan beskydda och tillvarata deras intressen, blir situationen särskilt utsatt.⁵⁹ Migrationsverket bedömer därför att situationen för dessa barn i Syrien är så allvarlig att det får anses som sannolikt att de kommer utsättas för alternativt skyddsgrundande behandling enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 första ledet utlänningslagen.⁶⁰ För det fall dessa barn inte på annan grund är att anses som flyktingar, ska de anses vara alternativt skyddsbehövande.

4.2. Skyddsbehov på grund av inre väpnad konflikt (4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen)

4.2.1. Allmänt om den rättsliga bedömningen av en konfliktsituation

Vid analys och bedömning av en väpnad konflikt i en asylrättslig kontext är det ett flertal parametrar som måste beaktas och värderas. Ett helhetsperspektiv måste intas.

Utöver den kvantitativa aspekten såsom antal civila dödsoffer, skadade och fördrivna, måste även den kvalitativa aspekten, såsom vilka parterna är i konflikten, metoderna för krigsföring, geografisk spridning, socio-ekonomiska villkor och/eller den kumulativa effekten av en långvarig konflikt beaktas vid en aktuell rättslig bedömning av säkerhetsläget.⁶¹

4.2.2. Säkerhetsläget i Syrien

Konflikten i Syrien har pågått i cirka sju års tid och har under denna tid utvecklats till en internationaliserad inre väpnad konflikt. Ryssland, Iran, Turkiet, Israel och USA (jämte flera allierade) är direkt involverade i krigföringen om än i olika grad och på olika nivåer. Konfliktnivån har under senare tid dämpats i stora delar av landet och risken för civila att drabbas av urskillningslöst våld med anledning av konflikten har minskat i flera

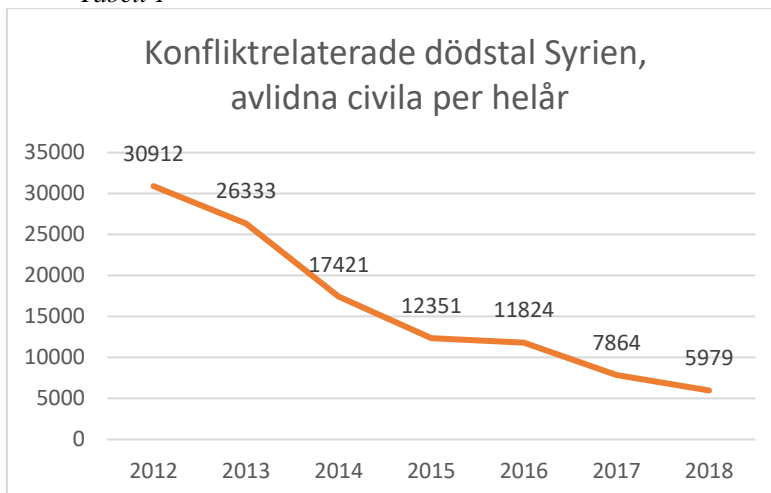
⁵⁹ UNHCR, november 2017, avsnitt III A 11) (Lifos nr 40481).

⁶⁰ Jfr MIG 2017:6.

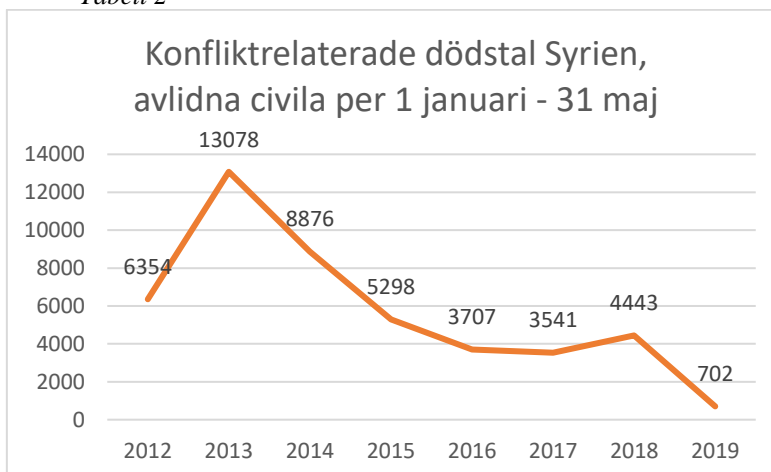
⁶¹ Se bl.a. EASO, Article 15 (c) Qualification Directive (2011/95/EU) A Judicial Analysis, december 2014, s. 31 f. Se även SR 47/2018 Rättsligt ställningstagande angående prövning av internationellt skydd vid urskillningslöst våld av sådan art att alla och envar riskerar att drabbas med bilagd rättsutredning.

provinser. Nedan visas statistik på antalet döda civila till följd av konfliktrelaterat våld i Syrien.

Tabell 1

Tabell 2

Den internationella dimensionen, jämte hur tidigare konflikteskaleringar sett ut, innebär att riskerna för civila att drabbas vid lokala konflikteskaleringar kraftigt kan komma att öka. Den förväntade konflikteskaleringen i Idlib⁶² kommer sannolikt att leda till ett mycket stort antal civila offer och i övrigt förhöjda risker för civila. Detta kan även påverka kringliggande provinser, såsom Aleppo, Latakya och Hama. En upptrappning i Idlib kan därutöver också skapa osäkra följder för relationerna mellan länderna som är inblandade i konflikten, vilket i sin tur kan leda till en ökad konfliktintensitet på andra håll. Sammantaget kan detta leda till ökade risker för civila att skadas, drivs på flykt osv. Härvid måste också beaktas att den syriska militären jämte övriga aktörer har genomfört sin krigföring genom att visa en total brist på hänsyn till civila.

⁶² Se Lifos februari 2019 avsnitt 2.1.2.

Civilbefolkningen har drabbats av både riktat och urskillningslöst våld vid upprepade tillfällen under konfliktåren. Vidare föreligger bevis för att kemvapen har använts vid flera tillfällen.⁶³

Intensiteten i krigföringen har medfört att stora delar av större städer och dess infrastruktur i princip raserats. Avsaknaden av planer och resurser för återuppbyggnad innebär att situationen i de områden där det för närvarande råder viss stabilitet, ändå är oerhört skör och kan påverkas markant av nya strömningar av internflyktingar och spridningseffekter från mer konfliktintensiva områden.

Antal internflyktingar är fortsatt mycket högt. En del har tvingats fly flera gånger. En majoritet av landets befolkning är i behov av nödhjälp. Hjälporganisationer har svårt att få fram hjälpsändningar till rätt personer. Sanktionerna mot landet har tenderat att framförallt drabba ”den vanliga” befolkningen och inte eliten eller regimen. I nuläget saknas förutsättningar för någon form av återuppbyggnad. Beaktande den enorma förstörelsen av nödvändig infrastruktur som konflikten genererat, är utsikterna för att kunna sörja för människors grundläggande behov, såsom grundläggande sjukvård, elektricitet, mat och vatten små.

Den så kallade Islamiska staten (IS) har i princip förlorat all territoriell kontroll. Den mycket dåliga situation avseende mänskliga rättigheter som därigenom föreligger i de områden som IS tidigare kontrollerat, finns således inte kvar. IS har dock kvar celler och grupperingar på många håll i landet och kommer sannolikt att fortsätta ha det under överskådlig tid. Risken för en ökning av asymmetrisk krigföring i form av sprängdåd mot både militära och civila mål bedöms kunna öka.⁶⁴ Andra radikala islamistiska grupperingar, såsom Hay'at Tahir al-Sham (HTS), har fortsatt kapacitet att agera i stora delar av landet. HTS har i nuläget kontrollen över stora delar av provinsen Idlib.⁶⁵

4.2.3. Rättslig bedömning av säkerhetsläget

Det får anses föreligga en inre väpnad konflikt i utlänningslagens mening i hela Syrien med undantag för provinsen Tartous.

Såsom nämnts ovan måste ett helhetsperspektiv intas där både kvantitativa och kvalitativa aspekter tas hänsyn till vid bedömningen av säkerhetsläget. Bland annat måste den kumulativa effekten av en långvarig väpnad konflikt beaktas vid bedömningen enligt artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet.⁶⁶

Med hänvisning till vad som redogörs för ovan måste stor försiktighet iakttas vid bedömningen av konfliktnivån i Syrien. Utgångspunkten för bedömningen är dock den rådande konfliktintensiteten och våldsnivån. En

⁶³ Lifos februari 2019 avsnitt 3.

⁶⁴ Lifos februari 2019 avsnitt 1.

⁶⁵ Lifos februari 2019 2.1.2.

⁶⁶ Se rättsutredningen i bilaga till SR 47/2018 och EASO art 15 c s.31, 32.

avvägning får sedan göras mellan hur situationen varit och framtida prognoser eller risker. I den framåtsyftande prognosen görs vid bedömningen av den generella våldsnivån skillnad mellan risken för en eskalering av en redan förekommande väpnad konflikt mellan två eller flera parter och en potentiell risk för en konflikt som ännu inte finns, men som kan tillkomma i ett senare skede pga. den sköra situationen i landet eller delar av landet. Vid bedömningen av den generella våldsnivån får det alltså betydelse om intensiteten i stridigheter alldeles nyligen har klingat av eller om de i det närmaste kommer att blossa upp igen. Härvid får den kontroll som den dominerande parten har betydelse. Däremot beaktas inte potentiella risker för konflikter som skulle kunna uppstå i framtiden. Sådana risker tillmäts betydelse vid bedömningen av om det skett en sådan väsentlig och bestående förbättring av säkerhetssituationen att skyddsbehovet har upphört. Exempel på sådana potentiella risker för en konflikt är den som eventuellt kan uppstå i Hassakah till följd av hur Syrien eller Turkiet i ett senare läge väljer att agera i förhållande till SDF som kontrollerar större delen av provinsen. Detsamma gäller den potentiella risken för israeliska operationer i Quneitra och Dara'a till följd av att Iranstödd milis är etablerad där (se nedan under avsnitt 10.2).

Mot den bakgrunden och med beaktande av tillgänglig information, finns det vid en samlad bedömning anledning att i ett antal provinser i Syrien kvarstå vid en bedömning att det fortfarande föreligger en situation där i princip alla och envar riskerar att drabbas av urskillningslöst våld med anledning av den väpnade konflikten. Migrationsverket finner dock att det i flera provinser finns skäl att nu göra en annan bedömning.

4.2.3.1. Inre väpnad konflikt

Provinser där våldet inte innebär en generell risk

I det följande sker en genomgång av de provinser där en förändrad bedömning görs av säkerhetsläget.

Provinserna Damaskus/Rif Dimashq

I samband med regeringens offensiv mot östra Ghouta i början av 2018, drabbades även centrala Damaskus av attacker. Efter att regeringen tagit total kontroll av provinsen har avmattning skett och någon form av stabilitet inträtt. Regeringen har kontroll över staden och provinsen får anses relativt stabil och oaktat en konflikteskalering i andra delar av landet, är det sannolikt att kontrollen över huvudstaden kommer att vidmakthållas av regeringen.⁶⁷ Majoriteten av de vägspärrar som funnits i staden har tagits bort och det finns inga uppgifter om att det finns särskilda restriktioner p.g.a. etnicitet, till exempel för palestinier. Emellertid är t.ex. stadsdelen Yarmouk fortsatt obeboelig och kräver tillstånd för in- och utpassering.⁶⁸ I övriga delar har fokus flyttats till att ha kontroll över vägarna in i

⁶⁷ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

⁶⁸ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 2.3.

Damaskus samt i områden i staden där regeringsanställda bor och arbetar. I januari 2019 detonerade två bomber vid två olika tillfällen med ett antal dödsoffer till följd. Med beaktande av regeringens kontroll över Damaskus stad och provinsen Rif Dimashq i stort, är det sannolikt att den typen av asymmetrisk krigföring från motståndsfickor kan komma att drabba Damaskus stad även framöver.

Dara'a

Provinsen är sedan 2018 helt under regeringskontroll. Flera städer drabbades hårt av flygbombningar och artilleribeskjutningar fram till vapenstilleståndet i juli 2018. Återtagandet skedde dock smidigare och var mindre destruktivt än offensiver i andra rebellkontrollerade områden. Regimen har dock med hjälp av sina säkerhetstjänster återgått till den repression som rådde före konflikten. Konfliktrelaterade dödsfall är relativt få sedan vapenstilleståndet men rebellgrupper fortsätter operera i provinsen.⁶⁹

Hassakah

Med några undantag av Damaskusstyrda enklaver är provinsen inklusive provinshuvudstaden under SDF-kontroll. IS trängdes ut ur provinsen redan under 2017 och därefter har situationen varit relativt lugn. Situationen kan komma att förändras beroende på hur relationerna med Damaskus och Turkiet utvecklas.⁷⁰

Latakiya

Säkerhetsläget bedöms som stabilt i denna del med undantag för gränsområdena mot Idlib. Merparten är under regeringskontroll. Bergsområden angränsande till Idlib i nordost är omstridda eller under motståndsdominans. Dock har civilbefolkningen inte drabbats påtagligt.⁷¹

Quneitra

Provinsen är under regeringskontroll sedan 2018. Få konfliktrelaterade incidenter har inträffat sedan dess. I april 2019 dödades tre civila till följd av en explosion.⁷² Israeliska flyganfall och missilattacker har gjorts mot regeringsstyrkor.⁷³

Suwayda

Provinsen ligger sedan länge under regeringskontroll. Under 2018 utsattes civila för brutala attacker av IS varför dödssiffran under det året steg i jämförelse med tidigare år. Under 2019 har ingen civil hitintills dödat på grund av konfliktrelaterat våld.⁷⁴

⁶⁹ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

⁷⁰ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

⁷¹ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

⁷² <http://www.vdc-sy.net>; Database, uppdaterad 2019-08-15.

⁷³ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

⁷⁴ <http://www.vdc-sy.net>; Database, uppdaterad 2019-08-15.

Man brottas fortfarande med säkerhetsproblem såsom kidnappningar och bortföranden utförda av väpnade grupper.⁷⁵

Sammantaget är Migrationsverkets rättsliga bedömning att risken att drabbas av urskillningslöst våld med anledning av den väpnade konflikten i Damaskus/Rif Dimashq, Dara'a, Hassakah, Latakiya, Quneitra eller Suwayda inte är så allvarlig att alla och envar riskerar att drabbas. Vid bedömningen av om en sökande med hemvist/vanlig vistelseort i dessa provinser är att anse som alternativt skyddsbehövande måste därför en individuell prövning av den sökandes utsatthet och personliga förhållanden göras i enlighet med Elgafaji-domens kriterier.⁷⁶ Det innebär att vid prövning av skyddsbehov ska konfliktnivån bedömas på så sätt att ju högre konfliktnivån är desto lägre krav ställs på den sökandes individuella utsatthet för att personen ska bedömas vara skyddsbehövande ("den glidande skalan"). Härvid bör särskilt beaktas t.ex. barns utsatta situation i Syrien. Den som vid en individuell prövning bedöms vara skyddsbehövande på grund av säkerhetsläget omfattas av artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet och 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen.

Provinser där en alla och envar-situation föreligger

I provinserna Aleppo, Deir ez-Zour, Hama, Homs, Idlib och Raqqa får det alltså anses föreligga en personlig risk för alla och envar att drabbas av urskillningslöst våld. Det finns därför grundad anledning att förmoda att en civilperson genom att bara vistas i någon av dessa provinser, utan att det föreligger ett specifikt hot mot personen, löper en verklig risk att utsättas för sådan skada som avses i artikel 15 c i skyddsgrundsdirektivet. Kriterierna för alternativt skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen är därmed uppfyllda.

4.2.3.2. Andra svåra motsättningar

Provinsen Tartous har sedan många år varit under full regeringskontroll. Provinsen har under konflikten tagit emot en relativt stor mängd internflyktingar. Provinsen har under hela konflikten legat mycket lågt vad gäller civila dödsoffer. Inget talar heller för att en eskalering i andra delar av landet skulle få spridningseffekter till Tartous med undantag för att en ökad mängd internflyktingar kan komma att söka sig dit.⁷⁷

Det synes för närvarande i provinsen saknas väpnade grupper som för vapen mot den syriska regimen eller andra grupper. De tendenser till oppositionell gruppering som har funnits har slagits ner hårt av regimen.⁷⁸ I Tartous

⁷⁵ Lifos februari 2019, avsnitt 2.1.

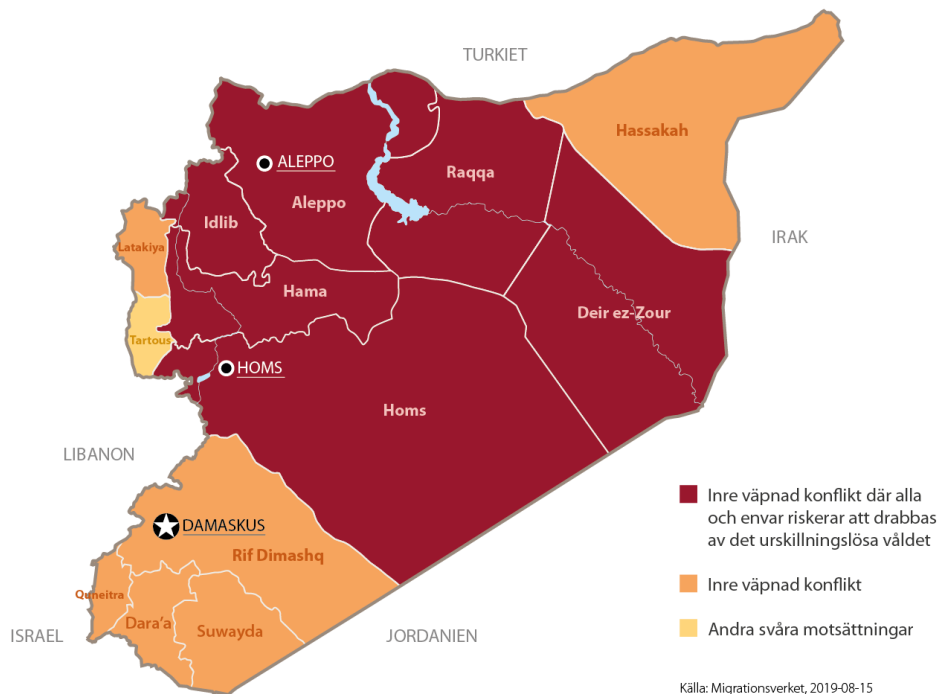
⁷⁶ EG-domstolens dom i målet C-456/07 (Meki Elgafaji and Noor Elgafji v. Staatssecretaris van Justitie) den 17 februari 2009.

⁷⁷ Lifos, februari 2019, avsnitt 2.1.2.

⁷⁸ Lifos, Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser, 2017-01-12, (Lifos nr 38773), avsnitt 5.3.

bedöms det därmed föreligga andra svåra motsättningar i enlighet med 4 kap. 2 a § första stycket 1 andra ledet utlänningslagen.⁷⁹

Migrationsverkets bedömning av säkerhetsläget i Syrien

5. Resväg

Om en sökande inte riskerar förföljelse eller inte är alternativt skyddsbehövande vid en prövning av skyddsskälerna gentemot personens hemvist⁸⁰, kan sökanden ändå riskera förföljelse eller annan skyddsgrundande behandling på resvägen till hemvisten.⁸¹ Att resa i regeringskontrollerat område torde i dagsläget inte i sig innebära några svårigheter vid vägspärrar för en person som inte är av intresse för syriska myndigheter eller regimlojala miliser. Det kan dock inte anses säkert för en sökande att vid ett återvändande resa genom en provins där det anses föreligga en alla och envar-situation. Vidare måste en bedömning alltid göras mot bakgrund av aktuell och relevant landrapportering.

⁷⁹ Enligt 3 och 4 §§ lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige ska en utlänning varken beviljas statusförklaring eller uppehållstillstånd på grund av att denna är övrigt skyddsbehövande.

⁸⁰ SR 30/2017, Rättsligt ställningstagande angående begreppet hemvist i asylärenden.

⁸¹ SR 29/2016, Rättsligt ställningstagande angående bedömning av säker resväg i asylärenden.

Det saknas flygförbindelse till Tartous och Latakiya från Damaskus. Eftersom Homs ligger mellan Damaskus och Tartous kan provinserna inte heller nås landvägen. Det saknas därmed säker resväg till Tartous och Latakiya från Damaskus.

6. Myndighetsskydd

Rättssystemet i Syrien är varken oberoende, effektivt eller transparent utan förblir under den verkställande maktens kontroll. Rättegångar bedöms inte vara fria och rättvisa och domare saknar immunitet. Rättssystemet präglas av omfattande korruption. Förekomsten av tortyr och godtyckliga gripanden är utbredd. Hot från domare och åklagare eller tortyr bidrar till falska erkännanden. Vidare åtnjuter polis och all säkerhetspersonal strafffrihet. Det redan svaga rättssystemet har ytterligare urholkats av den långvariga konflikten.⁸² Sedan lång tid tillbaka är tillskott av resurser och träning mycket eftersatt till fördel för de mångtaliga och mäktiga säkerhetstjänsterna. Polisen, i synnerhet kriminalavdelningen, arbetar också tätt sammanlänkat med säkerhetstjänsterna.⁸³

Våld mot kvinnor i hemmet ses som problem som ska lösas inom familjen och polisen tenderar att vara motvillig att lägga sig i dessa. Kvinnor som försöker anmäla våldsbrott har enligt rapporter bemötts med sexuella trakasserier och fysisk eller verbal misshandel.⁸⁴

Mot denna bakgrund bedömer Migrationsverket att det inte finns någon möjlighet att erhålla ett godtagbart myndighetsskydd i de regimkontrollerade delarna. Migrationsverket bedömer inte heller att det finns ett godtagbart myndighetsskydd i övriga delar av Syrien.

7. Internflykt

I ett ärende där det konstaterats ett skyddsbehov måste det bedömas om det finns ett internt flyktalternativ; dvs. huruvida det finns *möjlighet* för en sökande att resa till ett visst område och om personen kan få tillträde dit samt om personen kan bosätta sig där. Finns det en sådan möjlighet får man bedöma om det aktuella området utgör ett *relevant* flyktalternativ, dvs. om det finns ett effektivt skydd för personen i det aktuella området. Därefter får det bedömas om det aktuella området utgör ett *rimligt* internt flyktalternativ, dvs. att den sökande inte möts av otillbörliga umbäranden ur humanitär synvinkel på orten.⁸⁵

⁸² Utrikesdepartementet, Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Syrien 2015–2016, 2017-04-26 (Lifos nr 39429); US Department of State, Syria 2017 Human Rights Report 2018-04-20 (Lifos nr 42143).

⁸³ US Department of State, april 2018, (Lifos nr 42042) avsnitt 2.

⁸⁴ US Department of State, april 2018, (Lifos nr 42042) avsnitt 6; Lifos, Fråga-svar, Syrien. Hedersrelaterat våld och familjefejder, 2013-08-07 (Lifos nr 30680).

⁸⁵ Se MIG 2008:20.

Vid bedömning av relevansen av en internflyktsort måste det tas hänsyn till om skyddsbehovet på hemorten beror på den allmänna säkerhetssituationen eller om det beror på en individuell hotbild. Vidare måste det tas ställning till om andra hot kan uppstå på internflyktorten. Således måste både de allmänna omständigheterna på den presumtiva internflyktorten och den sökandens personliga förhållanden beaktas.⁸⁶

Det är Migrationsverket som ska identifiera den ort som kan utgöra ett internt flyktalternativ för den sökande.⁸⁷ Resvägen till internflyktsalternativet måste vara säker.⁸⁸

7.1. Bedömning av internflykt

De civilas utsatthet och den generella risken för dem att drabbas av våld i form av flyg- eller granatattacker eller annan beskjutning har minskat i stora delar av landet. Den långvariga konflikten har dock bokstavligen raserat städer och dess infrastruktur.⁸⁹ Man talar inte om återuppbyggnation utan om byggnation. På grund av den allmänt svåra situationen, en starkt försvagad ekonomi och internationella sanktioner kan befolkningens grundläggande behov inte tillgodoses ens i regeringskontrollerade områden.⁹⁰ I landet finns uppskattningsvis 11,7 miljoner människor som beräknas behöva humanitärt stöd och 15,5 miljoner människor som är i trängande behov av hjälp med vatten och sanitet.⁹¹ Ett stort behov beräknas även finnas i Damaskus samt provinser som varit relativt förskonade i konflikten.⁹²

I de fall internflykt undantagsvis kan komma ifråga är Damaskus stad det alternativ som kan övervägas.

Även om det råder inre väpnad konflikt i Damaskus stad har det skett relativt få säkerhetsincidenter sedan hösten 2018. I och med regimens ökade kontroll av landet förväntas visserligen att den asymmetriska krigföringen kommer att öka. Dessa bedöms dock främst riktas mot militära och/eller politiska mål.⁹³ Enligt en källa är det mindre sannolikt att den typen av attacker sker i Damaskus stad jämfört med andra syriska storstäder pga. den stora närvaron av säkerhetsstyrkor.⁹⁴

⁸⁶ Jfr artikel 8.2 i skyddsgrundsdirektivet; se även MIG 2009:4.

⁸⁷ MIG 2009:4

⁸⁸ SR 29/2016, Rättsligt ställningstagande angående bedömning av säker resväg i asylärenden.

⁸⁹ Lifos, februari 2019, avsnitt 3.3.1.3.

⁹⁰ Lifos, februari 2019, avsnitt 2.1.

⁹¹ <https://www.unocha.org>, 2019-05-05.

⁹² <https://www.unocha.org/global-humanitarian-overview-2019>, 2019-05-05

⁹³ Lifos, februari 2019, avsnitt 2.1.1.

⁹⁴ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 2.1.

Utifrån den allmänna säkerhetssituationen kan Damaskus stad därför vara ett relevant internflyktsalternativ.

Ifråga om bedömningen av om ett internflyktsalternativ är relevant på grund av individuella skäl har det ovan konstaterats att det i Syrien saknas ett godtagbart myndighetsskydd. Om hotet utgår från en icke-statlig aktör kan den sökande därför inte räkna med beskydd från myndigheterna.

I vissa fall skulle räckvidden av en individuell hotbild från en icke-statlig aktör kunna vara geografiskt begränsad beroende på vem som hotar och den hotades profil. Stor försiktighet bör dock iaktas vid en sådan bedömning och den måste ha föregåtts av en ytterst noggrann utredning. Med anledning av att de flesta i Syrien är folkbokförda eller registrerade i andra register för statslösa, måste utgångspunkten vara att den som eftersöker en person kan finna denna på något sätt.⁹⁵ Därmed torde man i de flesta fall där det bedöms finnas en aktiv vilja att finna personen inte kunna komma till slutsatsen att en individuell hotbild är lokalt begränsad.

Det saknas ett inre flyktalternativ om det finns en individuell hotbild som utgår från syriska myndigheter eller regimtrogna trupper. I sammanhanget måste det, beroende på var den sökande har sin hemvist eller vanliga vistelseort, beaktas risken för en tillskriven politisk uppfattning vid en internflykt (se avsnitt 3.2.2.).

För det fall ett internflyktsalternativ bedöms vara relevant måste det också anses vara rimligt. Situationen i Damaskus färgas av brist på bl.a. elektricitet och mediciner. Det är även brist på vissa matvaror. Det största problemet vad gäller mat och bostad är dock främst de skenande priserna. Även om det finns arbete att tillgå räcker lönerna normalt sett inte till. Detta gäller både låginkomsttagare och medelklass. Invånarna i Damaskus måste därför förlita sig på sina nätverk och ekonomiska bidrag från släkt och vänner i utlandet för att kunna försörja sig.⁹⁶ Extra utsatt är situationen för de familjer som försörjs av ensamstående kvinnor.⁹⁷ Mot bakgrund av detta och den humanitära situationen i allmänhet, kan internflykt endast anses vara rimligt i tydliga undantagsfall där de individuella förutsättningarna är tillräckligt gynnsamma, socialt och ekonomiskt. Detta innebär, normalt sett, bl.a. att det måste finnas någon form av nätverk som är tillräckligt socialt etablerat och ekonomiskt stabilt för att både klara och vilja stötta, så att den sökande inte riskerar att utsättas för otillbörliga umbäranden. Det är därför viktigt att noggrant utreda de individuella förutsättningarna för internflykt. Det ska i sammanhanget påminnas om att det är Migrationsverket som har bevisbördan för att göra sannolikt att det finns ett relevant och rimligt internflyktalternativ.

⁹⁵ Lifos, Syrien: Identitetshandlingar och andra officiella dokument, 2012-11-15 (Lifos nr 28940).

⁹⁶ The Danish Immigration Service, Syria, The Socio-Economic Situation in Damascus City, mars 2019, avsnitt 3, 5 och 7.

⁹⁷ The Danish Immigration Service mars 2019, avsnitt 8.

Med andra ord måste Migrationsverket göra sannolikt att villkoren enligt ovan är uppfyllda. Det torde i flertalet ärenden vara svårt att göra detta sannolikt, varför internflykt endast kan komma i fråga i just tydliga undantagsfall.

Internflykt kan inte anses vara rimligt för barn utan vårdnadshavare på internflyktsorten. Det kan inte heller anses vara rimligt för personer med allvarliga funktionshinder eller personer som har en allvarlig sjukdom.

Vad gäller andra personkategorier måste en bedömning göras i varje enskilt ärende med hänsyn till individens utsatthet både vad gäller relevansen och rimligheten i att hänvisa till internflykt.

8. Uteslutande

Att en person inte är utesluten från skyddsbehov är en förutsättning för att en person ska anses som flykting eller annan skyddsbehövande. I ärenden med sökande från Syrien är det, med beaktande av den långvariga väpnade konflikten samt med anledning av landets repressiva regim, särskilt angeläget att vara uppmärksam på indikationer för uteslutande. Det kan förekomma att sökande kan ha gjort sig skyldiga till gärningar som bl.a. kan vara krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten eller gärningar som strider mot FN:s syften och grundsatser.⁹⁸ För att upptäcka indikationer är det viktigt att i samtliga ärenden utreda var den sökande har befunnit sig och vad denna har gjort under konflikten. Det är vidare angeläget att uppkomna indikationer utreds noggrant i direkt anslutning till att de uppkommer för att nå bästa möjliga utredningsresultat.⁹⁹ Uteslutandespecialist ska konsulteras.

Personer med exempelvis följande bakgrund/profil kan bli aktuell för en fördjupad utredning:

- Personer som tjänstgjort i specialförband eller tjänstgjort i förband under en tid och på en plats där det har begåtts krigsförbrytelser.¹⁰⁰
- Personer som tjänstgjort vid militärsjukhus.¹⁰¹
- Personer som arbetat åt säkerhetstjänst, som domare eller vid polisen eller fängelser.
- Personer som varit aktiva i regimfientliga miliser eller förband.
- Personer som tillhört, arbetat åt eller givit understöd åt IS, HTS eller andra radikala islamistiska organisationer.
- Personer som gjort sig skyldiga till eller medverkat till tvångsäktenskap, våldtäkt mot barn m.m.

⁹⁸ Se 4 kap. 2 b och 2 c §§ UtIL.

⁹⁹ Jfr MIG 2017:29, avsnitt 3.2.

¹⁰⁰ Jfr MIG 2017:29.

¹⁰¹ Jfr MIG 2017:11.

Uppräkningen är inte uttömmande.¹⁰²

En person ska uteslutas från att anses som skyddsbehövande även om det efter att personen beviljats skyddsstatus och uppehållstillstånd framkommer att personen inte kan anses vara flykting eller alternativt skyddsbehövande. Flyktingstatusförklaringen eller den alternativa skyddsstatusförklaringen ska då återkallas.¹⁰³

9. Synnerligen och särskilt ömmande omständigheter

Ifall det bedöms att sökanden saknar skyddsskäl ska det även alltid bedömas om uppehållstillstånd kan beviljas på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen. Vid denna bedömning ska beaktas den sökandes hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situationen i hemlandet. Mot bakgrund av den allmänna situationen i Syrien bör situationen i hemlandet tas särskilt i beaktande, i synnerhet vad gäller barn och deras möjlighet att återvända. I ärenden som rör barn ska barnets bästa beaktas. Detta innebär bl.a. att barnets individuella förutsättningar beaktas vid bedömningen av hälsotillstånd, anpassning till Sverige samt av barnets situation i hemlandet. Vidare måste det bedömas om risk för skada i barnets psykosociala utveckling föreligger vid ett återvändande till hemlandet.¹⁰⁴

Föreligger det synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter får uppehållstillstånd, enligt 11 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, endast beviljas om en avvisning eller utvisning skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande.

10. Återvändande/verkställighet

En person som ska återvända till Syrien kan vända sig till ambassaden i landet denne befinner sig. Personen genomgår en intervju och säkerhetsundersökning. Därtill kontrolleras identitet och medborgarskap. Information kan då fås om det finns brottsmisstankar mot personen. Finns brottsmisstankar kan det bli svårt att återvända om personen inte har möjlighet att klara ut detta med syriska regeringen innan återvändandet.¹⁰⁵

¹⁰² Se UNHCR november 2017 avsnitt D för vidare vägledning (Lifos nr 40481).

¹⁰³ Se SR 19/2018, Rättsligt ställningstagande angående förutsättningarna för att återkalla en skyddsstatusförklaring, avsnitt 3.5.2. och 3.7.3.1.

¹⁰⁴ För metodstöd vid bedömning av barnets bästa, se Chefen för digitaliserings- och utvecklingsavdelningen instruktion om handlägningsstöd för prövning av barnets bästa i migrationsärenden, I-18/2019.

¹⁰⁵ Danish Immigration Service (DIS) och Danish refugee council Council (DRC), februari 2019, avsnitt 3.4.

För en person som inte har något otalt med myndigheter eller säkerhetstjänst i Syrien torde det dock inte vara nödvändigt att klarera sitt namn på detta sätt innan ett återvändande.¹⁰⁶

Flygplatsen i Damaskus är öppen för trafik. Det går alltså att resa in i Syrien med flyg. De personer som har rest hem, de flesta från Libanon, har rest landvägen, men det går att resa via flyg. Inrikes går reguljärflyg endast mellan Damaskus och Qamishli.¹⁰⁷

11. Förlängningsansökningar och återkallelse av statusförklaring

11.1. Allmänt om förlängningsärenden

En person som har en flyktingstatusförklaring eller en alternativ skyddsstatusförklaring har en principiell rätt till uppehållstillstånd.¹⁰⁸ I en förlängningssituation innebär det som utgångspunkt att personen i fråga har rätt till förlängt uppehållstillstånd på samma grund, såtillvida det inte finns förutsättningar för att återkalla statusförklaringen (se nedan) eller det finns förutsättningar för att bevilja personen en högre statusförklaring. En person från Syrien som har beviljats alternativ skyddsstatusförklaring kan tidigare ha anfört skäl eller kan vid förlängningsansökan anföra skäl som nu kan ligga till grund för att bevilja personen flyktingstatusförklaring istället. Även om återopsöringen för nya skäl får anses ligga hos den enskilde, har verket ett ansvar att tillse att den sökande ges möjlighet att lägga fram kompletterande eller nya asylskäl. För att detta ska aktualiseras krävs dock att sökanden signalerat att han eller hon vill återropa nya eller kompletterande skäl för sitt skyddsbehov. I ett enskilt ärende kan det även mot bakgrund av vad den sökande tidigare har anfört och mot bakgrund av hur den tidigare utredningen genomförts och den senare bedömningen av skyddsbehovet, finnas förutsättningar för att bevilja den sökande flyktingstatusförklaring.

11.2. Återkallelse av statusförklaring

En person som har ansetts vara skyddsbehövande och som följaktligen har beviljats en skyddsstatus, har kvar denna skyddsstatus fram tills att någon bestämmelse i utlänningslagen är uppfylld som gör att statusen kan eller ska återkallas. Det saknas möjligheter att, utöver vad som anges i dessa bestämmelser, återkalla en persons statusförklaring.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Lifos, februari 2019, avsnitt 3.3.1.5.

¹⁰⁷ Källa inom Syrian Airlines, 2019-05-23.

¹⁰⁸ Artikel 24 i skyddsgrundsdirektivet samt 5 kap. 1 § utlänningslagen och 5 § lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

¹⁰⁹ SR 19/2018, Rättsligt ställningstagande angående förutsättningarna för att återkalla en skyddsstatusförklaring, avsnitt 3.1.

Ett flyktingskap kan upphöra på grund av ändrade förhållanden i hemlandet.¹¹⁰ Förändringen måste vara väsentlig och bestående. Alternativt skyddsbehov kan upphöra med anledning både av ändrade förhållanden i hemlandet och att de individuella omständigheter som medförde att skyddsbehovet beviljades inte längre föreligger. Även här måste det vara fråga om väsentliga och bestående förändringar.

För att ett förbättrat säkerhetsläge i sig ska kunna ligga till grund för upphörande av flyktingskap eller alternativt skyddsbehov, krävs att förändringarna är väsentliga och bestående. I SR 19/2018 konstateras att med detta avses endast klara och djupgående förändringar som är ägnade att undanröja grunden för skyddsgrundande behandling. Enligt praxis föreligger en väsentlig och bestående förändring om de omständigheter som låg till grund för den skyddsgrundande behandlingen är permanent undanröjda.¹¹¹ Den bedömning som ska göras av om förhållandena i ett land är väsentligen och bestående förbättrade är alltså en annan än den som ska göras av om det föreligger ett generellt skyddsbehov på grund av säkerhetsläget i samma land.

Den minskade konfliktintensiteten i stora delar av Syrien till trots är situationen i landet fortsatt mycket skör och oförutsägbar (se ovan under avsnitt 4.2 och framåt). Effekterna av den långvariga konflikten, liksom de uppenbara riskerna för direkta effekter av en trolig våldsamt eskalering i vissa områden samt indirekta effekter med anledning av en lokal eskalering i vissa områden gör att en bedömning av säkerhetsläget måste göras med mycket stor försiktighet. Härvid måste också beaktas att den förbättrade säkerheten för civilbefolkningen i regeringskontrollerade delar fortsatt i hög grad bygger på närvaro av rysk militär och iranstyrda miliser.¹¹²

Mot bakgrund av befintlig praxis i detta avseende och som redovisas i SR 19/2018, bedömer Migrationsverket att den förbättring av säkerhetsläget i Syrien som har skett, inte är en förbättring som kan karaktäriseras som väsentlig och bestående i upphörandebestämmelsernas mening.¹¹³ Det finns därför inte förutsättningar att återkalla en beviljad skyddsstatusförklaring med anledning av det förbättrade säkerhetsläget i Syrien.

I andra fall där rekvisiten för återkallelse är uppfyllda, t.ex. pga. uteslutande eller att sökanden lämnat oriktiga uppgifter, är det likväl så att man inom ramen för utredningen om återkallelse av statusförklaringen, måste utreda huruvida den sökande ändå är skyddsbehövande. Om det kommer fram sådana nya skäl är det den sökande som har bevisbördan för dem.¹¹⁴

¹¹⁰ Se ordalydelsen i 4 kap. 5 § första stycket 5 utlänningslagen samt SR 19/2018, avsnitt 3.4.2.2. Flyktingskap kan i vissa fall också upphöra på grund av utlännings eget handlande. Se 4 kap. 5 § första stycket 1–4 och SR 19/2018, avsnitt 3.4.2.1. Dessa situationer berörs inte ytterligare i det nu aktuella ställningstagandet.

¹¹¹ Se SR 19/2018, avsnitt 3.4.2.3.

¹¹² Lifos, februari 2019, avsnitt 5.

¹¹³ SR 19/2018, avsnitt 3.4.

¹¹⁴ SR 19/2018, avsnitt 3.4.2.4. och 3.4.3.3.

Vid en utredning om återkallelse av skyddsstatusförklaring, oavsett om det är fråga om eventuellt upphörande eller återkallelse på grund av oriktiga uppgifter eller uteslutande¹¹⁵, åligger det verket att mycket noga utreda tidigare anförda asylskäl, eventuella brister i tidigare utredning, nya asylskäl kopplade till tidigare åberopade skäl eller nya anförda skäl kopplade till den sökandes individuella situation eller situationen i Syrien. Vid bedömningen av om personen är skyddsbehövande på grund av de nya anförda skälen, är det omständigheterna vid prövningstillfället som är avgörande.¹¹⁶ Verkets utredningsansvar aktualiseras ånyo i vanlig ordning och båda parter ansvarar för att tillse att nödvändig utredning genomförs och att nödvändigt utredningsmaterial tillförs.¹¹⁷ Eftersom det är verket som har bevisbördan för att det finns förutsättningar för återkallelse och det i många fall är fråga om en komplex bedömning, bör muntlig handläggning ske i ärende om återkallelse.¹¹⁸

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av undertecknad rättschef efter föredragning av XXXXXXXX. Ställningstagandet ersätter SR 40/2015 och SR 04/2018 som härmed upphävs.

Fredrik Beijer
Rättschef

¹¹⁵ Se avsnitt 8 ovan.

¹¹⁶ MIG 2013:15 och MIG 2013:21.

¹¹⁷ MIG 2012:18.

¹¹⁸ SR 19/2018, avsnitt 3.6.1.